

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
16 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskani se
ena primeru zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

N. ročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
ovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — " "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Medijatovi hiši,
št. 15.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Zaupnica grofu Hohenwartu.

(Po včerajšnjih „Novicah“.)

„Vaša Preuzvišenost! Ko smo udano pod-
pisani Vas, preuzvišeni Gospod! 24. junija t. l.
za svojega zastopnika soglasno volili v državni
zbor in ste Vi našo volitev uljudno sprejeli,
navdajalo nas je popolno prepričanje, da smo
si izbrali rodoljuba za svojega zastopnika, ki
ne bode samo ponos nam volilec, temveč tudi
mož zaupanja vseh norodov Habsburške mo-
narhije, ki ves čas, kar je Avstrija postala
ustavna država, hrepenijo po tem, kar v ustavnih
državah vsem narodom gre, cesar pa oni
do danes še niso dosegli.

In kakor se je posrečilo naši deželi, da
je slovenski narod poslal možake v državni
zbor, kateri želijo miru in sprave med narodi
avstrijskimi, tako se je ta blagi namen posre-
čil tudi drugim deželam vsaj toliko, da v zbor-
nici poslancev ima zdaj tista stranka večino,
ktera želi, da Avstrija po zadovoljnosti svojih
narodov postane tudi navzunaj mogočna in ve-
ljavna v vrsti evropskih držav. In le po taki
večini bilo je mogoče, da je iz poslanske zbor-
nice pred prestol našega presvitlega Cesarja
prišla adresa, ktera razodeva vsa sredstva, po
kterih se dadó zaceliti brtike rane, ki jih je
mnogo let gospoduječa centralistična stranka
sekala narodom nenemškimi in vlado zasukala na
pogubno pot, iz ktere državo rešiti more le
po vse drugačna sistema, da na mesto brez-
verstva stopi žive vere svetinja, na mesto ne-
enakosti narodnih pravic narodna ravnopravnost,

na mesto zgodovini Habsburške monarhije na-
sprotnega centralizma pa ona decentralizacija,
ktera deželam pusti, kar deželam gré, državi
pa, kar je njenega.

In prav ta adresa na prestolni govor Njega
Veličanstvu poklonjena in po Vaši Preuzviše-
nosti osnovana ter v adresini debati tako iz-
vrstno zagovarjana, vzeta je iz dna naših src,
ki nas silijo, najtoplejše zahvalo Preuzvišenosti
Vaši tem več zato izreči, ker iz Najvišega od-
likovanja, ktero je Vam došlo po sklepu Nje-
govega Veličanstva 8. dne novembra t. l., ra-
dostni spoznavamo, da to, kar adresa razodeva,
se popolno sklada s preblagimi intencijami
presvitlega našega Cesarja.

Dvojni nagib je tedaj, ki nam je nareko-
val to pismo, ktero od ene strani je izraz naj-
toplejše zahvale Vaši Preuzvišenosti za ravno
tako modro kot energično postopanje o adre-
sini debati, — od druge strani pa izraz nav-
dušenega čestitanja o odlikovanji, ki je Pre-
uzvišenosti Vaši došlo od Njegovega Veličan-
stva, presvitlega našega Cesarja in Gospoda.

Blagovolite v tem dvojnem smislu sprejeti
od nas to ponižno pismo, ktero sklepamo z
navdušenim klicem:

slava, slava, slava

našemu velečastnemu zastopniku, prvaku zbor-
nice poslancev, visokorodnemu grofu Karolu
Hohenwartu!

Volilci gorenjskih kmetijskih občin

30. novembra 1879.

Še nekaj besedi o sprejemu našega polka.

Minoli so oni žalostni časi, ko se je Slo-
venec sramoval svoje lepe domovine, svojega
lepega jezika. Naj je bil Slovenec še tako iz-
vrstni človek, več svojemu poslu, plemenitega
duha, spoštovali so ga le tako dolgo, dokler
je z nemško govornico zakrival svoje rojstvo;
brž pa, ko so zvedeli, da je „Kraner“ ali pa
„Bindischer“, bilo je vse spoštovanje proč, z
rogljivim posmehom so se spogledovali in nje-
gova socialna veljavnost bila je vničena. Ni čudo
potem, da so Slovenci, ki so z lastno močjo
dospeli do kake bolj častne stopinje, zatajevali
svojo narodnost, ki je nosila znamenje brez-
častja. Šlo je to tako daleč, da se niso sami
Slovenci na tujem sramovali, povedati svoj
rodni izvor, še celo Slovenci v domovini sami,
ki so bili vendar vselej v večini nasproti tuj-
cem, zatajevali so svojo narodnost, najraje
so nemški govorili, ter so komaj pričavovali,
kdaj se bo poslednji kmet nemški naučil, da
bi se oprala iz prebivalstva te dežele grda
maroga slovanstva. Kar so bili iz početka pri-
siljeni storiti, nadaljevali so potem prostovoljno,
postali so nemški utarji. Oj, koliko zani-
čevanja, preziranja, nasilstva je naš narod v
tej dobi prestal! Bodimo veseli, da je za nami!

Začeli so namreč vstajati možati, plemeniti,
duhoviti domačini, in začeli popraševati:
zakaj se bomo sramovali našega jezika, naše
narodnosti? zakaj bi Slovenec ne smel uživati
istih pravic, istega spoštovanja, ko drugi na-

Kako sem se jaz likal.

Črtice za poduk in kratek čas.

XXXIX.

Moj namen ni vseh teh krajev natančneje
popisovati, omenim le, da so mene očarali
ravno tako kakor vsacega družega, ki ima ob-
čutek za lepoto in veličastnost narave. Ko so
oči moje zagledale Blejsko jezero z otokom in
cerkvijo na njem, sem bil dolgo zamaknjen v vse
to in brž sem storil sklep, tukaj ostati ta in
še drugi dan, saj sem imel cvenka. Počasi se
toraj pomikam dol proti Malnarju, ob vsakem
koraku zagledam kaj novega, čeravno Bled tak-
rat ni bil še senca sedanjega, zato pa tudi
bolj kakor ga je Bog ustvaril. Po poti srečujem
razno gospodo, kakor se nahaja po toplicah,
ki vsa tuje jezike govori, še nemška beseda
je redka; ker pa nisem bil še olikan, jej grem
s pota ali pa zrem v jezero in na grad. Kar
mi zatisne po dijaški navadi nekdo od zdej oba
očesa in veli s popačenim zamoiklim glasom:
„Ugani!“

Jaz ugibam in ugibam, tipljem roke ter
onega po životu, pa ne uganem pravega imena;
ali on me ne spusti, marveč me napelje do
tega, da zaupijem:

„Preširen si, Gabrijel Preširen.“

Na to me spusti in jaz pogledam v smeh-
ljajoči se obraz tega svojega do tje najboljšega
prijatelja, s katerim sva že v Ljubljani marsi-
ktero dobro in slabo vdela.

„Kaj pa delaš tu?“ — me praša po po-
zdravu.

„Kaj pa ti?“ — mu dam jaz vprašanje
nazaj.

„Jaz sem tu doma, tam le“ — in pokaže
mi lepo hišo ob bregu jezera z napisom „Lui-
senbad“.

„Da je to tvoja — vaša hiša? Beži no!
Nikar ne bahaj!“

„Le z mano pojdi, boš pa videl!“ — reče
Gabrijel, me prime pod pazduho in me vleče v
hišo. Tam me pelje naprej v kuhinjo, kjer me,
čeravno se mu trgam z rok, kakor sramožljivo
dekle, ktero vleče fant v krčmo na ples, prav po
salonski predstavi veliki, ponosni in lepi go-
spej z besedami:

„Mama, tu vidite mojega najboljšega pri-
jatelja in sošolca z Ljubljane. Fest kerlc, kaj
ne? Samo malo boječ je, pa to bo od tod, ker
je prišel peš z Bohinja in je zdaj gotovo la-
čen in žejen.“

Krasna gospá, kateri si upam komaj v oči
pogledati, se nasmehne, potem pa reče:

„Le tje h kaki mizi ga pelji, Gabrijel,
vama bom že kaj poslala, da bo bolj pogumen
postal.“

Na to greva, jaz držim svoj klobuk še zmi-
raj v roki, a prašam Gabrijela:

„Kaj ta gospa je tvoja mati?“

„Se ve da, saj si videl. Ali ti ni všeč?“

Meni to nikakor ne gre v glavo, da bi
moj prijatelj imel mater tako gospo, da si jaz
z njo še govoriti ne upam, zato mu rečem, da
idiva raje kam drugam, ker nisem navajen
take gospode, a on me zopet prime za roko
in reče:

„Zdaj te bom pokazal še očetu. Nič se ne
boj, te ne bo snedel. Temu pokaži tudi svoje
spričevalo, saj ga imaš seboj, ne?“

Jaz prikimam, greva v sobo, v kateri za-
gledam najprej veliko skladovnico knjig, potem
pa šibkega postaranega možčka, kateri se obrne
do naju z vprašanjem, kaj je.

„Moj najboljši prijatelj z Ljubljane, ki še
ni nikdar Bleda videl. Jaz sem ga vjel tam le
zunaj, ko je hotel iti memo naše hiše.“

„Tako? Ej no, sošolec ali več?“ — vpraša
gospod prijazno.

„Sošolec“ — odgovori Gabrijel — „več pa
je, ker je bolje izdelal ko jaz.“

rodi, saj stori svojo dolžnost, kakor drugi? Ker ponemčevalci niso vedeli pravega, pametnega odgovora na to vprašanje, začela se je misel slovenskega rodoljubja hitro širiti med narodom, kmalo je postala na Kranjskem narodna stranka tako močna, da se je že zamogla uspešno boriti z nemškutarsko inteligencijo.

Danes je narodna zavest prodrla do najnižih krogov, danes že delavec, že težak, že hlapec, že prosti vojak, ki ne zna brati ne pisati, vendar vé, da je Slovenec, ne sramuje se več svoje krvi, svoje domačije, ampak s ponosom gleda na te lepe pokrajine, in pravi: „tukaj je moja domovina!“

In ravno zato je dobro in prav, da so bili naši vojaki povsodi na slovenski zemlji tako lepo in prisrčno sprejeti, — vsaj bodo vedeli, kje so domá, vedeli bodo ceniti svojo domovino, spominjali se je bodo s ponosom in ljubeznijo, in kedar slečejo vojaško suknjo, postali bodo domoljubi, prihiteli bodo z veseljem nazaj v naročje mile Slovenije, in vedno jej zvesti ostali, kajti spominjali se bodo vojaških let, ko so bivali med mrzlimi tujci, in ko jih je domovina po vsih potih spremljevala s svojo ljubeznijo, spominjali se bodo prisrčnega sprejema na Slovenskem, in rekli bodo navdušeni: „Da tukaj je moj dom, tukaj moj rod, tukaj se govori moj mili jezik!“

Včasih, če je Slovenec dolgo pri vojakih služil, da se je nekoliko nemški naučil, posebno pa, če je bil celó šarž, prišel je nazaj kot „star soldat“ in zagrizen nemškutar. Hotel je več veljati, ko drugi ljudje, in to je hotel prisiliti s tem, da je nemški govoril. Danes je vse drugače. Danes se celó častniki ne sramujejo več slovenskega jezika, kakor smo na banketu slišali, podčastniki pa so razun Kočvarjev vsi iskreni in navdušeni rodoljubi.

Saj bi bilo tudi abotno trditi, da vojak ne sme svoji domovini zvest biti. Slovensko domoljubje nikakor ni nasprotji z zvestobo do cesarja, ker Slovenci nismo nobeni izdajalci, in ne škilimo nikamor, tudi ne v Rusijo, kakor so nas nasprotniki hudobno obrekovali. Ruse imamo za svoje slovanske brate, — kri ni voda, kri se ne more zastajiti, — pa mi si pod ruski a b s o l u t i z e m nikakor ne želimo in če bi Rusi še tako srečno živeli, mi ostanemo pri Avstriji, kjer smo že tako dolgo po

Božji previdnosti, — vse naše težaje merijo le po enakopravnosti z drugimi narodi. Če so nadvojvode Albrecht, Karl Ludvik in Ludvik Viktor, tedaj cesarjev stric in cesarjeva brata, v gosposki zbornici glasovali z našo stranko, potem bo pač tudi častnik ali prosti vojak smel prištevati se k nam!

Da se tedaj domovinski duh med našimi hrabriji vojaki ohrani in okrepeča, to je dobro in hvale vredno, in bo vojaka moralno le ojačilo. Kdor je zvest sebi, domovini in narodu, kdor je značajan mož, on bo zvest tudi cesarju, on bo tudi v ognju gledal smrti brez bojazni v obraz, kajti kdor ima čisto vest in pošteno srcé, njemu je lahko umreti, on se v nevarnosti ne trese.

Dokazano pa je, da so ravno izdajice, breznačajniki, petolizniki in kruhoborci največi strahopetci, in s takimi vojaki bi bilo cesarju malo pomagano. Zato pa tudi slovenskega rodoljubja pri vojakih ne izganjajo tako, kakor na pr. pri naših učiteljih, ker menda vojaška uprava sama uvidi, da bi s tako sistemo polk moralno škodo trpel, da bi se znala s slovenskim rodoljubjem vred zatreči tudi iskrenost in hrabrost.

Ne bomo se motili, če rečemo, da so naši slovenski vojaki toliko lože premagali Turka, ker so že z nekim navdušenjem šli v boj zoper tega ostudnega okrutnika, o katerem so že v mladih letih toliko grdega slišali, kako je pri nas ropal in moril. Vojak bo vedno več opravil, bo bolj hraber, če dobro vé za kaj se vojskuje, in najslabši vojak je tisti, ki ga kakor vola v mesnico ženo v ogenj, ne da bi mu povedali, za kaj se gre. Bolj ko bodo naši vojaki zavedni domoljubi postali, s toliko več hrabrostjo pojdejo v boj zoper Lahe ali pa zoper Pruse, ker bodo vedeli, da so to sovražniki celega našega naroda, ne samo nasproti stoječega jim vojaka, ker bodo vedeli, da njih kri ne bo tekla zastonj ali za kratek čas ampak za korist in blagor mile domovine.

V tem oziru je bil slovesni sprejem naših vojakov popolnem na svojem prostoru.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 3. decembra.

Uradna „W. Ztg.“ objavlja tri važne spremembe oseb. Cesar je sprejel demisijo avstrij-

skega posla v Carigradu grofa Zichlja. Kdo nastopi njegovo mesto, se še ne ve, govori se, da baron Švegelj. Grofu Zichlju je cesar podelil red sv. Štefana. Solnograški škof Della Bona je imenovan za trientinskega knezoškofa in častni kanonik in mestni župnik Leiss v Inomostu za briksenskega škofa.

V drž. zboru je zdaj debata o vojni postavi. Ker so liberalci v svojem klubu sklenili glasovati za predlog Czeditkov, da se število vojakov v aktivni službi zniža od 255.000 na 230.000, in če vlada tega ne dovoli, vladne predloge sprejeti, pa ne za deset, temuč le za tri leta, je veliko udov izstopilo iz liberalnega kluba, med njimi baron Švegelj. Pričakuje se ostra debata o vojni postavi, ker liberalci bodo zbrali vse moči proti vladi. Sliši se, da hoče vlada to postaviti, če tudi ne dobi dveh tretjin večine, predložiti gosposki zbornici, ker ni ustavno vprašanje.

Zopet se govori o ministerski krizi na Ogerskem. Opozicija hudo napada ministerstvo. Imenujejo se že razni nasledniki Tiszini, med njimi grof Andrassy.

Ker ogerski državni zbor še ne bo kmalo končal svojih sej, se ne morejo delegacije sklicati pred 14. decembrom.

Česki ustavoverci so sklenili Čehom ponuditi tri sedeže v delegacijah, sami jih obdrže sedem, ker imajo za dva glasa večine. Da bi tak nuden kompromis še ne bil popolnoma pravičen, je razvidno, ker število delegatov ne stoji v nobeni pravi razmeri s številom poslancev. Pravna razmera bi bila, če bi se 5 nemških ali k večjemu šest nemških in štirje česki poslanci volili v delegacije. Vendar že to znači, da so ustavoverci malo popustili svoje trme in postali bolj popustljivi. Mogoče je pa tudi, da se boje, da bi po slučajnem izostajenju treh ali štirih poslancev ne zmagali Čehi. Centralisti si mislijo, boljši je sedem gotovih mandatov nego deset negotovih.

Pražka „Politik“ je prinesla dolg voden članek z naslovom: „§. 19.“ Nemški list česke stranke med drugimi piše: „Določbo: vsi narodi so enakopravni in vsak narod ima pravico, gojiti in varovati svoj jezik, (član §. 19) so gospóda radi sprejeli, ker v praksi nema nobenega vpliva in državi ne naklada nobenih dolžnosti. Pa nenemška manjšina v ustavnem odseku je bila tol ko previdna,

V dokaz tega pomoli Gabrijel svojemu očetu moje spričevalo, ktero ta brž pogleda, potem prijazno reče:

„Lepo, lepo! Boste gotovo ostali vsaj nekoliko dni pri našem Gabrijelu, da si ogledata naš kraj? Saj tako nima česa početi.“

Kaj mi je bilo ljubše ko to vabilo! Oče mojega prijatelja je prijazen gospod, samo mati ta zeló gosposka mati me skrbi. Zato rečem Gabrijelu, ko sedeva na lesení hodnik zunaj k mizi:

„Veš Gabrijel, prav lepo je tukaj, tebe imam rad, tudi očeta tvojega se ne bojim, ah mati — taka gospá! Saj ne bodo pustili, da bi hodil s tabo jaz tak kmet, tako oblečen in neotesan.“

„Beži no, beži!“ — se togoti Gabrijel — „boš précej videl, kako si neumen.“

S tem šine zkoz vrata, jaz začnem svoje reči, ktere sem bil že odložil, skup spravljati, da bi kar potegnili, al predno vse naložim, se odpro vrata in v sobo stopi — gospa mati polnih rok lepo dišečih in kadečih se jedi, za njo pa Gabrijel z vinom. Obraz gospé je kakor solnce prijazen, in ko je postavila na mizo, kar je bila prinesla, sede sama k mizi, me

vljudno ogovori in začne nakladati mi jedil. Potem me izprašuje po mojem potovanju, nataka vina in — ko sem bil dobro najedel se in tudi par kozarcev po njenem prigovarjanju izpraznil, se mi gospá ni kar nič več strašna zdela; razvezal se mi je jezik in pravil sem vse obširno, kar se mi je na popotovanju prigodilo, pa tudi s šole kaj. Slednjič gospa vstane in reče:

„Zdaj se bota z Gabrijelom malo peljala po jezeru je li? Spala bota skup v sobi, to vama bo gotovo najljubše. Bom brž dala še eno posteljo postaviti tje.“

To je bilo vse drugače, kakor sem si mislil. Do tje sem se vsake ponosne gospe bal in plašno šel memo nje. Ko sva z Gabrijelom v čolnu, kterege je on z vesli gonil, v sredi jezera, mu rečem:

„Saj tvoja mati niso tako zeló gosposka, kakor sem mislil. Ali jim moram tudi reči „guätige Frau“ in „küsst die Hand?“

„Ne bodi no tako otročji!“ odgovori Gabrijel — „govori, kakor znaš, moja mati se še zmenila ne bo za to.“

Ta odgovor mi je bil zeló po volji, ker predno bi bil izrekel le eno gori omenjenih

besedi, bi bil rajši pobral svoja kopita in potegnili domú. Tako pa sem na Bledu ostal celih štirinajst dni, ki so mi bili le še prekratki. Po tem me vest ni pustila več, hiši svojega druzega prijatelja „škodo delati“ in nekega jutra me je zgodaj zmanjkalo, ker se ustmeno nisem upal posloviti in zahvaliti se za vse. Rajši sem pustil pismo, v ktero sem s peresom položil vse, kar bi z jezikom tako ne bil mogel povedati. Gabrijel me je za to pač pozneje v Ljubljani dobro oštel, pa kaj sem si mogel jaz pomsgati! Ali naj bi se bil pred odhodom starišem zameril z nevkretnostjo svojega jezika?

Ta Gabrijel Preširen pride še pozneje na vrsto, zato ga pustim zdaj in raje nadaljujem svojo daljno pot.

V Lescah sem jel premišljevat, bi li šel naravnost domú ali še dalje po svetu. Pač bi bil rad pravil očetu dosedanje dogodbe mojega potovanja in kako so lepi kraji, ktere sem videl, ali kaj bom počel potem še dolge dneve dobrega meseca! Odločim se za „le naprej“ in zavijem na gornjo stran, proti Breznici. Lepa je bila ta pot, tudi „viaticum“ obilen, da se tacega nisem nadjal. Hodil nisem

da se s tem splošnim pojmom ni zadovoljila, a je zahtevala, da se narodni princip tudi v praktično življenje vpelje, in zahtevali in dosegli, da se je prvemu članu pristavil drugi, ki pravi: „Ravnopravnost vseh deželnih jezikov se od države priznava.“ To je praktična določba, ktere se je nam držati.

Nemškim **centralistom**, kakor ravno te namene sledujoči birokraciji, ni bilo nič mar vvedenje narodne enakopravnosti. Izpeljava je bila v njih rokah, in so si to prednost sebično in pristransko izkoristili. Oni se celo ne sramujejo izjaviti, da so v ustavi določbe, ki za zdaj morajo na papirji ostati. To je storil Unger, ki v eni leta 1868 izdani obravnavi „Ueber den Einfluss der Staatsgrundgesetze auf österreichische Gesetzgebung“ temeljne zakone deli v take, ki so se brž v prakso vpeljali, in take, ki imajo le principe vtrditi. To obravnavo je Unger priobčil v „Allg. österr. Gemeinde-Ztg.“. Mi bomo večkrat imeli, nadaljuje Unger, opraviti mesto z realnimi temeljnimi pravicami le z idealnimi teoretičnimi načeli, ktera le kažejo pot postavodajalstvu, z lepimi obljubami in dobrimi sklepi. Če te besede izraz prav izluščimo, se pravi, da se ustave le toliko more izvršiti, kolikor neki stranki ugaja; drugo se pa more na stran kot „dobri sklep“ poriniti. Ta nauk svedoči o zelo dvomljivi politični morali, a je centralistom ugajal, ker svedoči skušnjo, kako so delovali.

Da bi tudi narodna enakopravnost po teoriji Ungerjevi morala le kot zvezda na nebu bleščati, a se ne vresničiti, se lahko vgame. Ali časi so se spremenili. Danes državna sila ni več eni stranki na razpolaganje v zlorabo, in izgovor, da se ustava za vse, ki jo ne priznajo, ne sme vresničiti, se ne more več rabiti. Vse stranke so zdaj na temelji ustave in prejšnji nasprotniki ustave se z njenimi prijatelji morajo celo za popolno vresničenje ustave boriti. Svojo pazljivost moramo posebno obrniti na §. 19, ktereza izpeljava bi zadovoljila vse avstrijske narode in pripeljala k skupnemu delovanju. Mi mislimo izpeljavo prvega člana splošnega principa, ki popolno pravico v vseh delokrogih obsega. Zato je treba trdnih, v vse delokroge človeškega življenja segajočih določb. Te nam mora dati narodnostna postava, ktera daje narodni enakopravnosti v državnih prava-

avstrijske države primerno mesto. Dokler se pa to ne izvrši, se moramo držati drugega člana §. 19, v katerem država priznava enakopravnost vseh jezikov v šoli in uradih, in jih je toraj tudi dolžna izpeljati. K temu namenu pa moramo vse privatne osebe, korporacije, srenje in društva ne le kot pravico, a tudi kot narodno dolžnost terjati spoštovanje enakih pravic obeh deželnih jezikov od strani državnih oblastnij, našo pravico v vsacem slučaju energično zahtevati, na odločnem mestu iskati pomoči, in če treba, se celo obrniti na državni zbor. Če bomo povsod tako odločno in dosledno postopali, bomo korak za korakom od vlade in njenih organov dosegli svoje pravice.

Vnanje države.

Poljski časnik „Czas“ je izvedil, da **Rusija** vpelje reforme in jih objavi 2. marca bodočega leta v Moskvi v Kremli z velikimi svečanostmi. Po besedah tega časnika bo pri ruski ustavi se posebno oziralo na kmečko prebivalstvo, med tem, ko bi se mestam pravice le malo razširile. Cesarjevič je baje zahteval splošno volilno pravico, a njegov predlog ni našel popolnega odobrenja v viših vladnih krogih. Zraven vvedenja centralnega državnega zbora se bodo zemstvom ali deželnim zborom pravice razširile. Popolna neodvisnost sodnij se bo vpeljala. Davkova sistema se bo premenila. Za državne dolgove se bo ustanovila posebna kontrolna komisija. Ministri bodo parlamentu odgovorni. Znani tretji oddelek carske kancelije se odpravi. Časnikarstvu se bo podelila neodvisnost, če tudi ne popolna svoboda. Judom se pa ne bodo dovolile vse ustavne pravice. Ustava bo za evropsko Rusijo veljavna, za azijsko se bo pa nastavljal kak carjev brat za podkralja. Vse to je najbrže prazna časnikarska kombinacija. Da ne bo dolgo, da Rusija postane ustavna država j-gotovo, to zahteva čas in kulturno stanje 80 milijonega ruskega naroda; a kakošnja bo ta ustava, tako natančno govoriti še ni mogoče.

Na **Francoskem** niso nič kaj veseljem nemško-avstrijske zveze, ter se čutijo v nevarnosti, dokler bo Waddington njih zunanjo politiko vodil, ker Waddington je kot rojen Anglež prijatelj Angležem in neče nič slišati o zvezi Francozov z Rusijo. Francozom pa zna-

le edina ta zveza pomoči do prejšnje veljave, zato bi najbolje storilo, ko bi si oskrbeli drugega, boljšega ministra zunanjih poslov, nego je Anglež Waddington.

Na **Španjskem** so našo princesinjo Kristino, bodočo kraljico španjsko, slovesno sprejeli. Kraljica Izabela je svoji sinahi podarila dva žlahtna kamna smaragda nenavadne velikosti in lepote; ta dva kamna sta bila v svoj čas lastnina zadnjega mavronskega kralja Boagdila.

Gladstone je bil v Edinburgu na dveh taborih. Na enem teh taborov je ojstro govoril zoper vladno finančno politiko, jo imenoval krivično. Stroški v Afganistanu in Abesinji so se bili napačno proračunili, zato jih bojo skrivali do končanja novih parlamentarnih volitev. Tabor je bil od 5000 ljudij obiskovan. Na drugem taboru se je sešlo nad 17.000 ljudij in Gladstone je rekel v svojem govoru, da se hitro bliža čas, ko se razruši turško gospodarstvo na Balkanu. Dedšina pa ne sme pasti v roke Rusom, Angličanom ali Avstrijcem, temuč se mora izročiti balkanskim narodom. Volilna agitacija je v polnem tiru v Angliji, liberalci slabo finančno gospodarstvo sedanje vlade in irske razmere vporabljaajo v svojih agitacijah.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja 28. novembra. (Slovensko literarno društvo.) Dne 26. t. m. imelo je slovensko literarno društvo na Dunaji svoj drugi glavni zbor. Gospod podpredsednik profesor Josip Hubad otvoril je sejo ter pozdravil navzoče ude. Omenil je, da je namen društva: gojiti ljubezen do domovine in maternega jezika, v preteklem letu so dosegel. Izrazil je tudi obžalovanje, da je umrl mož, ki je povsod častno zastopal slovensko domovino, da je zapustil blagi mož, gospod grof Barbo, ta svet; udje psk so s tem izrazili sočutje, da so ustali. Na to prebere tajnik društva, g. Karlo Štrekaj, svojo poročilo. Iz njegovega zapisnika vidimo, da je imelo društvo 11 rednih sej (društvo je namreč začelo koncem neseca februarja svoje delovanje.) Bralo se je v društvu devet literarno filozofičnih člankov, eden filozofično-kritičen, troje filozofičnih, dva naravoslavna, trije lepoznavski. Razna teh so brali v društvu

prenaglo, ker sem povsod vse ogledoval, in tako sem prišel še le drugi dan v Kranjsko goro. Ta kraj mi je bil posebno všeč in ker sem imel drobiža v žepu, stopim v prvo gostilnico, pri Petacu se jej pravi. Tam pa dobim gospoda župnika, ki me po kratkem razgovoru povabi k sebi in tako sem bil tudi tu dobro preskrbljen. Prijazni gospod me je drugi dan celó spremil pod Korčo, od tam sem jo pa mahal v Rateče, kjer mi je živel prijatelj z Alojzijevišča, prvi učenec v šoli, Janez Pintbah. Zopet sva se dobro sešla, nabasal mi je popolno torbo z raznimi stvarmi, posebno z mladim gorenjskim sirom. Spremil me je celó do Trbiža, kjer sva se poslovila. Ta blagi mladeneč je postal duhoven, bil vodja šole v Črnomlju, a vzela ga je prezgodnja smrt.

Na tej poti slišal sem tudi prvič kmete govoriti nemški ali vsaj nemščini podobno, ker sem komaj polovico besedi razumil. To je bilo na Beli peči in v Trbiži. Zavoljo tega tudi nisem maral prenočiti v Trbiži, ampak napotil se proti sv. Višarjem, čeravno je bilo solnce komaj še nad gorami. V Žabnici pod goró so ljudje že zopet govorili slovenski, pač nekoliko drugače, ko pri nas, a razumil sem jih. Tam, kjer kaže kip angelja na v.šavo, prašam

kmetiča, koliko je se do Višarj. Pogleda me, pa reče:

„Toliko, da ti nocoj ne boš prišel gor!“

„Zakaj ne? Saj lahko grem ponoči!“

„Te bo strah!“

„Strah mene?! Saj volkov in medvedov ni, drugega se pa ne bojim.“

„Pa pojdi! Tukaj je pot, zgrešiti je ne moreš in če ne boš opešal, boš ob kakih desetih gori. Toda tema bo.“

„Še le ob desetih svečer! Saj je cerkev na vrhu tega hriba. Kaj, če bi jo vdaril naravnost kvišku!“

„Naravnost v vrh? He he he! To storé le naši drvarji, pa podnevi, ponoči ne. Kaj boš ti, študentek, ali kar si!“

„No, bote videli, če ne bom še nocoj na sv. Višarjih! Zdaj grem naravnost v vrh, ne po poti, nalašč!“

„Le pojdi, te bodo že enkrat našli mrtvega za kako skalo, če te ne bodo prej živali snedle.“

To zasmehovanje moje telesne moči me je res tako razkačilo, da sem se spustil nalašč naravnost v breg. Pa res! Kaj sem že oblezel in oplezal, pa bi na vrh tega hriba ne prišel! Više ko na vrhu cerkev vendar ne bo stala in ko pridem na vrh, bom gotovo pri nji.

Skonca, dokler se je kaj videlo, sem še dobro ril kvišku skoz grmovje in druge naravne zadrege; vse drugače je bilo pa, ko se je naredila temna noč brez meseca. To je bila res, bóžja pot, hvali sem le Boga, da ni nad vse to poslal še dežja. Kako je bila gora visoka! Najmanj štiri ure sem že porival se kvišku, tu naravnost, tam na okoli, da sem bil v kljub hladu ves potén, pa gore še le ni konec, še zmiraj zemlja pod nogo, če jo vzdignem, ker videlo se ni nič, prav nič. Ves vtrujen sedem v mah ali travo, in sklenem tu počakati dneva, naj bo karkoli, kar zasilim prav blizo s strani zvonček. Na noge, to so sv. Višarje!

In res, komaj četrte ure še postrani skoz grmovje, pa sem pred cerkvico. Tu je par hš in več „šiantov“, a vse že tiho še lučic ne več. Vkrenem jo toraj v cerkvico, ki je pa vsa polna ljudi na kamnitem tla skučih in smrtečih, jaz pobegnem na „kor“ in tam ležem med orglje, kjer dobim nekoliko prostora, in zaspim. Pa to spanje ne traja dolgo, zbude me bolhe, ki so še veliko nadležnejše, kakor so bile na Poreznu srbečice. Tu ni spanja več, kvišku toraj in ven s tega zabuhlega in zasopnega prostora na jutranji jasni dan!

še 24 umetnih pesmi in nekaj narodnih. Iz tega poročila se lahko vsak prepriča, da se je društvo držalo svojega namena gojiti slovensko slovstvo ter skrbeti, da se v tem lepem društvu urijo in vadijo nove moči za slovensko literarno polje. Ni nam treba omenjati, da so se v društvu vsi spisi kritikovali ter se je zmiraj gledalo na lepo in pravilno slovenščino.

Vršila se je potem volitev. Za predsednika je bil izvoljen gospod profesor Josip Hubad, za podpredsednika drd. med. Jarc, za tajnika gg. Franc Podgornik Danilo Majaron, za denarničarja stud. jur. Škofic, za arhivarja akad. Janez Šubic, za odbornika Karlo Štrekelj, za revizorje stud. jur. Gregorič, stud. phil. Subač in stud. jur. A. Hudovernik.

Bili so dnevnem redu tudi predlogi in interpelacije. Tako je sklenil zbor, naj se zniža zapisnina na 50 kr. in mesečni donesek na 20 kr. Sklenilo se je tudi, naj se vsem gg. podpornikom, ki so v preteklem društvenem letu društvo materialno podpirali, izreče presrečna zahvala. Zarad prepozne ure v noči bo v kratkem še eden občni zbor, da se nadaljujejo stvari, ki spadajo v delokrog občnega zbora. Društvo je tedaj v preteklem letu krepko delovala; da bode tudi letos, ne moremo dvomiti. Oglasili so se že trije udje, ki hočejo v prihodnjih sejah brati v društvu in sicer g. Karlo Štrekelj v slovenskem čarodejstvu, g. Subač nekaj košarjevih pesmi in g. Hudovernik nekoliko iz tradicionalne literature slovenske in iz narodnega življenja.

Upati je tedaj, da bodo v kratkem pristopili še drugi slovenski rodoljubi kot potporniki k društvu, ter ga podpirali po svoji moči, da se preskrbi nekaj knjig, kajti znano je da vsak začetek je težak. Društvu pa zakličemo: „Vivat, crescat, floreat!“

Z Dunaja, 30. novembra. (Sprejem Kuhnovec.) Mrzlo jutro je bilo; kakor se navadno na Dunaji velika množica ljudi gnjete, bilo je tedaj vse še nekako tiho in mirno, kajti bila je še ponočna tema; nas pa je klicala dolžnost in ljubezen do svojih rojakov tje na Matzleindorfski kolodvor, da dostojno pozdravimo slavne slovenske vojake, ki so prišli iz Bosne v stolico carstva, na beli Dunaj. Na kolodvoru bili so zbrani slovenski vseučiliščiki in drugi odlični Slovenci. Ob 3/47 pridrdral je vlak, ki nam je pripeljal slovenske vojake. Milo pa je donél iz vagonov slovenski marš: „Pridi Goren'c“, ki se nam je glasil kakor jutranji pozdrav, ter nas spominjal mile slovenske domovine. Daleč okrog pa so se razlegali krepki „živio“- in „dobro došli-klici“, vsaj so, če tudi na tuji zemlji, veljali junaškim slovenskim vojakom. Zbrana je bila na kolodvoru tudi generaliteta, med temi tudi fcm. Jovanovič.

„Slovenija“ sklenila je v eni svojih sej, da sprejme in pozdravi „in corpore“ svoje junaške vojake ter pripne lavorov venec s slovensko trobojnico in s črno rumenimi trakovi na zastavo hrabrega slovenskega polka. Za to je bilo treba dovoljenja presvitlega našega cesarja samega. Presvitli cesar blagovolil je društvu „Sloveniji“ dovoliti, da pripne na zastavo lavorikov venec s slovensko trobojnico in črno rumenimi trakovi. S tem je gotovo naš presvitli cesar pripoznal slovensko trobojnico, ko jo vendar nekateri c. kr. uradniki Lillegg-ove baže očitno zasramujejo in zaničujejo. O tem dovoljenji je tudi aviziralo vojno ministerstvo gosp. obersta Priegerja. Izročil je tedaj slavnostni odbor, na čelu mu predsednik „Slove-

nije“ gosp. Pukelj polku lavorov venec ter ga pripel na zastavo.

Gosp. Pukelj nagovoril je g. obersta Priegerja ter omenil znano hrabrost in junaštvo slovenskega polka. V znak veselja in srečne radosti izročil slov. vseučiliščiki slavnemu polku lavorov venec, ki ga je gotovo zaslužil. Zaklical je potem še „slava slovenskim junakom in presvitlemu carju.“ Na to so zadoneli slavaklici. G. obrist Prieger odgovoril je v slovenskem jeziku rekoč: „Zahvaljujem se Vam v imenu svojega polka za Vaše domoljubje.“ Trakovi imeli so napis: „Slovenija junaškemu polku“ in „Jajce, Rogelje, Livno“. Tudi neka gospica izročila je lavorov venec z napisom: „Den tapfern Krieger.“

Spremili smo potem vsi Slovenci, na čelu jim slavnostni odbor, polk v mesto. Godba vojaška pa je privabila tudi zaspane Dunajčane na okna, ki so čudno gledali, kaj to pomeni. Dan pa, ko smo pozdravili slovenske vojake na starem slovanskem Dunaji, ostal nam bo pač dolgo v spominu.

Telegram „Slovenca.“

Z Dunaja, 3. decembra.

Včeraj Klun krepko ugovarjal levičarjem, zdaj Horst izvrstno govori skoraj dve uri; govornikov nad 12; upamo sprejetja sklepa splošne debate, jutri pa vojne postave.

Domače novice.

V Ljubljani, 4. decembra.

(Zaupnico grofu Hohenwartu) ktero priobčamo danes na čelu lista, so podpisale vse občne njegovega volilnega okraja (radoljskega, kranjskega in kamniškega); podpisani so volilni možje in tudi še odličnejši prvotni volilci. Podpisov je veliko čez tisuč. Krasen zavitek za-njo je naredil tukajšnji bukvozez gosp. Hohn. Slava volilcem, ki odličnega svojega zastopnika tako časte!

(Doželni predsednik vitez Kallina) se je ta teden podal na Dunaj, od koder se se ni vrnil domu.

(Slikar g. Šubic,) naš rojak, je bil od dunajskega društva za umetnosti poslan na Grško v Atene, da izdela tam dve sliki za grškega kralja.

(Vabilo) k besedi v narodni čitalnici v pondeljek dné 8. decembra 1879. Program besedi je: Sredstva ljubezni. Veseloigra v enem dejanji, po K. Treumanu, poslovenil Anton Jeločnik. Osobe: Milan pl. Radoljski, odvetnik gosp. Anton Jeločnik. Olga, nečakinja njegova gospá Dragica Jeločnikova. Dr. Belski, zdravnik, gosp. Dragotin Juvančič. Klara, bivša odgojiteljica Olgina, gospica Pavlina Namretova. Josip, sluga pri Radoljskem. * Dejanje se vrši na posestvu pl. Radoljskega blizo Ljubljane. — „Pri meni b di.“ Burka s petjem v enem dejanji, nemški spisal C. A. Paul, poslovenil Jakob Aléšovec. Godba od J. Conradija. Osobe: Vekoslav Rogič, posestnik gosp. Anton Jeločnik. Mina, njegova soproga, gospá Dragica Jeločnikova. Gašpar Erjavček gosp. Peregrin Kajzel. Reza, Gašparjeva žena, gospica Namretova. Strežaj * * Dejanje se vrši na posestvu Rogičevem na deželi. Začetek ob 7. uri zvečer. K tej besedi častite družbenike uljudno vabi odbor čitalničin.

(Gosp. Ivan Zor,) telegrafski nadzornik, ki je pred letmi zavoljo svoje narodnosti bil prestavljen z Ljubljane v Černovice, potem pa v Bosni narejal telegrafsko napravo, je zdaj vrnil se z Bosne in se po kratkem mudenji v

Ljubljani poda nazaj na svoje mesto v Černovicah.

Razne reči.

— Narodna čitalnica novomeška bo imela v nedeljo 13. dec. t. l. ob 4. uri popoldne svoj letni občni zbor, pri katerem se bo volil za prhodaje leto nov odbor in tudi nov predsednik namesto umrlega čast. grofa Barbo. Vsi čast. gg. udje so uljudno vabljeni, da se obilno vdeležijo volitve.

Odbor čitalnice.

— Umrli je v Kranji notar gosp. Steiner, toraj je tudi to njegovo mesto razpisano. Ko je prišel pred leti v svojo domovino nazaj, je bil narodnjak, potem pa prestopil k nasprotni stranki.

— „V čelka“ se imenuje gospodarski ilustriran časopis za kmete, gozdarje, bučelarje itd., ki izbaja Vratkovem, ti-kan v Jiglavu, po dvakrat na mesec, stane celoletno po pošti 5 gld. in se je v I. tečaju česko-moravskim Slovanom že jako prikupil. Št. 5. in 6., ki se je poslala našemu vredništvu, ima na čelu sliko sedanjega ministra Falkenhayna s kratkim životopisom njegovim.

— Časništvo katoliško. Hvale vreden je katoliški časnik: „Deutscher Hausschatz in Wort und Bild“, ki s premijami izbaja v Reznau (Regensburg) pri Friedrich Postet-u od oktobra do oktobra v 18 zvezkih à 40 penezov, prišel je na svetlo v VI. tečaju, in najnovejšemu 3. zvezku obsig je ta-le: Text: Das unheimliche Haus. Roman von Alfred Hugo (Fortsetzung). — Der Girl Robber. Ein singhalesisches Abenteuer von Karl May (Fortsetzung und Schluss). — Ist „Kanzelholz“ gesundes Holz? Von Dr. J. A. Schilling (Schluss). — Vorüber! Gedicht von Rudolf Rauch. — Das römische Amphitheater in Trier. — Die kleine Créolin. Dem englischen nacherzählt von Eugenie Metsch. — Der Dom zu Regensburg. — Der Boer van het Roer. Ein Abenteuer aus dem Kaffernlande von Kar May. — Der Monumental-Friedhof zu Mailand am Allerheiligenfeste. Von B. Kipper. — Der Friedhof im Schnee. Gedicht von Dr. Wilhelm Reuter. — Neues über Starrsucht und Somnambulismus. — Allerlei. — Illustrationen Aareas Hofer empfängt die kaiserlichen Geschenke in der Hofburg zu Innsbruck. Gemalt von Franz Defregger. — Das römische Amphitheater in Trier. Reconstruirt von Franz Lohmeier. — Südlicher Seitenschiff im Regensburger Dom. — Der Dom in Regensburg. — Das Geschenk des Grossvaters. Gemalt von Papst. — Das königliche Lustschloss Linderhof in Oberbayern. — Kapelle und Cascade in Linderhof. — Hannibal's Uebergang über die Rhône. Gemalt von H. Motte.

Telegrafische dvarne cene 3. decembr a.

Papirna renta 68.60 — Srebrna renta 70.75 — Zlata renta 70.95 — 1860letno državno posojilo 130.25 Bankine akcije 841 — Kreditne akcije 281.25 — London 116.55 — — Ces. kr. cekini 5.53. — 20-frankov 9.30.

Dobre, pravične, nepokažene voščene sveče,

za katere dajejo poroštvo, iz najboljšega čistega čebelnega voska, katere izvrstno lepo in prav počasi goré, prodajata po najnižji ceni.

P. & R. Seemann
v Ljubljani.

(1)

Valvazor

od nove Krajčeve izdaje je na prodaj pod rok. Več pove vredništvo „Slovenca“.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.